

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Örigenus Tōn Eis Tas Theias Graphas Exēgētikōn Apanta Ta Ellēnisti Heuriskomena

Cui idem præfixit Origeniana, Tripartitum opus, quo Origenis narratur vita,
doctrina excutitur, scripta recensentur

Origenes

Rothomagi, 1668

I. Iniqua fere pro Origene, vel contra Origenem iudicia.

urn:nbn:de:hbz:466:1-25059

A nitus interdicit Tractat. 35. in Math. ita disputans: *Simile est enim, quod dicit in Evangelio Dominus ipse: Ego autem dico non iurare omnino, & non ad iurare omnino. Si enim iurare non licet, quantum ad Evangelicum Christi mandatum, verum est quia nec ad iurare alterum licet.* In eadem fuere sententia Athanasius, Chrysolomus, Epiphanius, Hilarius, alijque complures, quos citat Sixtus Senensis libr. 6. Annot. 26. eorumque secutus est opinionem Pelagius, ut ab Augustino traditur in calce Epistol. 89. & recentium Heterodoxorum magna pars: cum è contrario sanctum esse & utile iuramentum, pie modo & prudenter, & flagitante necessitate adhibeatur, Catholica Ecclesia constituat.

CAPVT TERTIVM.

GENERALE ORIGENIANÆ DOCTRINÆ EXAMEN.

I. Iniqua fere pro Origene, vel contra Origenem iudicia. II. Recensentur ipsius defensores. III. Multa ad Origeniani nominis oppugnatores confutandos generatim proponuntur. Mutua criminationum repugnantia; IV. Origenistarum errores Origeni afficti; V. Rufini interpretis perfidia; VI. Patrum falsis criminibus appetitorum exemplum; VII. Philocalia à Gregorio Theologo, & Basilio ex Origenis scriptis excerpta; VIII. allegorica ipsius interpretationes. IX. Frustra hereseon fons appellatus est. X. Librorum ipsius depravatio. XI. Multa quoque ad ipsam excusandum in uniuersum adducuntur: perpetua ipsius in proponendis sententiis hesitatio; eiusdem modestia; XII. constans hereseon insectandi studium; XIII. nimia in scribendo festinatio; XIV. Theologicae quaestiones ipsius temporibus nondum satis excussae, nec per Ecclesiam definitae. XV. Eum tan tem temere dictorum panitit. XVI. Immerito Rufinum reprehendit Hieronymus, propter inscriptum Origenis Apologie Pamphili nomen. XVII. In multis peccasse Origenem fatendum est. XVIII. Quo numero libri Origenis habendi sint, disputatur. XIX. & utrum inter Hæreticos ponendus ipse sit.

I. QVOD de Origene Origenisque dogmatis iactabatur olim: Vbi bene, nemo melius; ubi male, nemo pejus; idem prope modum nunc de eo, iisque merito dici potest, qui de ipsius doctrina sententiam tulere: Vbi bene accipitur, neminem accipi melius, neminem maioribus extolli præconiis, neminis doctrinam acrioribus studiis defendi; ubi male, duriori neminem & asperiori censura defricari. Adeo extrema omnia, non in vita solum, sed post mortem etiam vir ille expertus est; nescio qua fati urgente pertinacia, & perpauca Adamantium inter, ipsiusque aduersarios medias sectari partes patiente. Alios quidem tam inique erga ipsum animatos videas, ut in nefariorum ac pestiferorum Hæreticorum censu Origenem ponant, & tamquam de Ecclesia propudico ac vibice, sic de eo statuendum esse velint: alij contra tam cæco & effræni studio in eum feruntur, ut omnia ipsius facta ac dicta tueri parati sint, nec aliter dogmata eius, quam ut *uictas dicitur* amplectantur.

Vnus utriusque

Error, sed variis illudis partibus.

Equidem extrema hæc inter, medium quoddam iter tenendum puto, si quis æquus esse, nec sese ipse fallere velit. Fatendum est sæpe peccasse Origenem, & in damnosos errores incidisse; in multis falso & immerito fuisse accusatum si quis neget, profligati illum pudoris esse, & supra iam probavimus, & deinceps etiam ostendemus. Præclare Pamphilus in Apologia: *Consequens erat ex his omnibus laborum & studiorum suorum testimonis amplecti ratem virum (Origenem) & neque defensionis studio plus dare ei meriti, quam mensura deposcit; neque rursus obrectandi vitio facile condemnare, & alienum ab Ecclesiastica doctrina temere pronuntiare: cum utrumque istud præcipitum providens ante diuinus sermo prohiberit dicens: Non sit in te mensura maior, neque mensura minor: abominabile est enim in conspectu Domini utrumque: unicuique enim prout dignum est retribuere, iustitie proprium est. Propter quod & mensura integra, & pondus æquale acceptabile est apud Deum; non hoc quod mentitur veritatem, per quod vel plus donatur rebus, quam merita deposcunt, vel subtrahitur meritis quod debetur.* Igitur utrorumque mihi improbat ratio, tum qui apologiis suis omni labe purgare Origenem student, tum qui eius nomen

ab Ecclesia penitus detestantur: sed iis tamen qui ipsius propugnandam susceperunt causam plus favere se profiteor; scitum quippe est plus reo favendum esse quam actori.

II. Nec me quorundam hominum movent convitia, qui non sua modo defensione indignum Origenem existimant, sed iis etiam temeritatis notam inurunt, quicumque ali- quod ei excusationis praestant officium. Quo suo decreto, non quosdam de trivio magistrel- los, sed principes in literis & pietate insignes viros percellunt. Nam ut Alexandrum Hierosolymitanum, Theodotum Casariensem, Dionysium Alexandrinum, Firmilianum Casariensem, Gregorium Thaumaturgum, & Athenodorum, aliosque Origeni coevos praetermittam; & totam denique Palaestinam, Arabiam, Phoeniciam, & Achaiam, quae Origenis partes adversus Demetrium Alexandrinum tutatae sunt, aperte easdem luculen- tis scriptis deinde propugnaverunt Eusebius, & Pamphilus, cum in Ecclesiastica Historia, tum multo magis per Apologiam sex libros complexam, quorum unicus superest. Alios quoque magni nominis viros complures Eusebij temporibus Apologias pro Origenem scripsisse tradit Photius Cod. 118. Inter Origeniani nominis fautores Athanasium ponit Stephanus Trithemita, cognomento Gobarus, cujus excerpta habet Photius Cod. 232. His accensendus Didymus Alexandrinus, qui pro Origene Apologeticum edidit, & Titus Bo- strensis, & Gregorij ambo, Nazianzenum dico, & Nyssenum, qui a Gobaro commemo- rantur, & Iohannes Hierosolymitanus assiduis eam ob rem Epiphaniij & Hieronymi pro- bris laceffit. Methodium quoque, infensum illum Origenem adversarium, sui aliquando odij poenituit, & inter eius admiratores ac defensores nomen suum professus est. Tulit eadem aetas additissimum Origeni Rufinum Aquileiensem, & innumeros per Aegyptum dispersos Monachos, maximis eadem de causa cum Theophilo Alexandrino velitationi- bus conflictatos. Anonymi cuiusdam toties a nobis iam supra laudati Apologiam pro Ori- gene legisse se testatur Photius Cod. 117. Auctoris nomen & aetatem silentio praeslit. Quid iam recentiores commemorem, Iohannem Picum Mirandulanum, Iacobum Merlinum Victurniensem, Desiderium Erasimum Roterodamum, Sixtum Senensem, Claudium Espencaum, Gilbertum Genebrardum, & novissime Petrum Halloxium, quorum lucu- lenter extant in Origenis defensionem dissertationes?

III. Horum quidem exemplum sine reprehensione sectari me potuisse puto; neque feci tamen, nec porro faciam: in neutram enim partem nimis conspici velim: tantum quid utrimque afferri in universum possit, disputabo. Primum, quid Origenis causa maxime faveat, videndum est; cuius duplex est ratio, vel constatis in eum criminationibus dilucen- dis, vel ipso Origene excusando. Confutantur primum accusationes hoc argumento, quod pleraque sibi repugnant invicem, & in sese incurrunt. Inter novem criminationes à Pamphilo commemoratas, contrariae sibi sunt priores quatuor, quae ad Christum pertinent; ut vel silente ipso Origene, mutuo sese illae resellant. Quod si quis superius caput, quod Ada- mantij dogmata complectitur, attentis oculis perlustrat, multa illic objecta Origeni crimi- na adversari sibi invicem deprehendet.

IV. Alterum defendendi Adamantij argumentum ex eo petitur, quod Origenistarum Heterodoxorum errores Origeni saepe afflicti sunt, & quod, ut ait Beda, *multi eius pessimi discipuli multa venenosa sub nomine huius cecidisse videntur*. Cum enim Christianum orbem in fa- ctiones dissipasset ipsius doctrina, ut multa huic falso ab adversariis impacta sunt, ita non pauca tamquam ab ipso tradita propugnarunt ipsius assecla; vel quae re ipsa fuerant ab illo tradita, in aliam sententiam detorserunt: quorum causa infonti Origeni delegabatur. Caute ergo & diligenter Origenistica dogmata ab Origenicis seponat, & in diversis causis Origenem ac Origenistas versari sciat, quisquis historiam hanc accurate rimari, & per- spectam habere volet.

V. Nocuit & illud Origeni quod maximae lucubrationum suarum partis Rufinum in- terpretem nactus est. Cuius tanta fuit in Latine reddendis Veterum scriptis, & tam immo- derata licentia, quemadmodum saepe monuimus, cum multa detrahendo, vel inferiendi- do, tum pleraque interpolando & recoquendo, ut intelligere debeat quicumque conver- sum à Rufino Scriptorem aliquem legeret, non tam se Auctoris ipsius, quam Rufini senten- tias & verba legere. Eo vero latius patet id vitium, quod ipsum Origenianam doctrinam fon- tem, libros *ἀπὸ αὐτοῦ* vnus ille ad nos derivavit, & suis quidem sordibus inquinatos; cu- jus testem citamus Rufinum ipsum in Prologo, & in Praefatione libri 3. Nemo autem su- perioris Capitis dissertationum fidem hinc elevati posse putet; cum enim magna crimina- tionum pars, quas Origenis oppugnatores jaectant, inde petita sit; quid aptius quam respon- siones indidem depromere, unde criminationes petitae sunt? Si quis ergo è corrupto libro prolatas defensiones caussetur, cadat accusationum ex eodem accersitarum fides necesse est. Quod si suum his fervetur robur, stabit illarum quoque auctoritas.

VI. Multum etiam ad defensionem Origenis confert Patrum aliorum exemplum, qui-

*Beda in Col-
lektionibus
Florib. cap.
De lumina-
re Eccles.*